

עטרת שלום

עלון שבועי שיעורי מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת משפטים – שקלים

בס"ד, עש"ק פרשת משפטים
כ"ז שבט תשפ"ג – שנה י"ד גליון תרמ"א

זמני הדלקת הנרות ומוצי"ש

הרה"ג מוצי"ש ר"ת		
ירושלים	4:51	6:05
בני ברק	5:06	6:06
ניו יורק	5:15	6:34
מונטריאל	5:06	6:25

מבתיים חתומים. מולד ארזי יום שני שעה 12:40, 11 חלקים

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וְעַבְדְּתֶם אֶת הוֹי"ה אֱלֹהֵיכֶם וּבְרַךְ אֶת לַחְמֶךָ וְאֶת מִימֶיךָ וְהִסְרְתִי מִיָּדְךָ מִקְרָבְךָ (כג כה)

דריקנא דא"א, ונודע כי יש בו שלשה הוי"ו"ת, ובני לח"ם, וכנגד י"ב אותיותיהם הם י"ב חלות. ולפי שזווג או"א הוא נקרא אכילה אינו נפסק לעולם, לכן הלחם הזה שהוא המזל העליון, המעורר אל הזווג הנקרא אכילה, היה על השלחן תמיד, כמ"ש 'לחם הפנים לפני תמיד' (שמות כה ל) עיי"ש.

וזוהו וברך את לחמך בחינת 'אכלו רעים', בחינת י"ה משם הוי"ה, שהוא זווג או"א, שזווגם תדיר ולא מתפרשין לעלמין, וזווגם נעשה ע"י מולא קדישא דריקנא דא"א, שיש בו שלשה הוי"ו"ת בנימטריא לח"ם. ואת מימין בחינת 'שתו ושכרו דודים', בחינת ו"ה משם הוי"ה, שהוא זווג זו"ן, שיהיה זווגם פב"פ, ועי"ז יהיה שם הוי"ה בשלימות.

ועל ידי זה והסרתי מחלה בקרבך כי מחלה הוא ממה שיונקים הסטרא אחרא מלאה, שיונקת ממילוי ע"ב ס"ג גימטריא מחל"ה, וזה סוד 'כל המחלה אשר שמתו במצרים' (שמות טו כו), כי הנה פרעה הוא אחורי העורף ששם לאה, ויונק ממילוי ע"ב ס"ג ונעשה מהם מחלה, והוא בזמן שאין מעשיהם של בני ישראל שלימים, שאז השפעת או"א לזו"ן הם רק ממילוי של שמות ע"ב ס"ג שהוא דינים בחינת שם אלהים בני' מלו"י, וגם מחלה עם האותיות בני' אלהים ע"ה, והוא סוד קיום העולמות. אבל ע"י ועבדתם את הוי"ה אלהיך בנשמות וברוחניות לשם שמים, אז והסרתי מחלה מקרבך שלא תינק הסט"א ממילואים אלו, כי יהיה השפע מאו"א מכל השמות ע"ב ס"ג, בחינת חיות העולמות, ועי"ז לא יחול עליכם שום מחלות נשמי ורוחני שהוא היצירה בסוד 'הסרתי לב האבן מבשרם' (יחזקאל יא ט).

וזוהו כוונת הבעה"מ, שבשביל שהיה משה מקבל פני שכינה, וזה לוחסרתי מחלה. היינו שמושה שהוא ז"א (עץ חיים שער לח פ"ט), היה מקבל פני השכינה, גרם שיהיה היחוד של זו"ן, ועי"ז וזה לוחסרתי מחלה.

רעוא דרעיון תשע"ח לפ"ק

העולמות העליונים, עולם העשיה בעולם היצירה, ושתיהו לבריאה, ושלשתן לאצילות קדישא, ואלופו של עולם ממיר וגנוז בכל עולם ועולם. וכמ"ש אליהוא הנביא בתפלתו (תיקו"ז דף יז). ואנת הוא דקשיר לון ומיחד לון כו' ואיהו מלגאו כל עלמין. וכל זה נעשה ע"י שיעשה הכול לשם שמים, לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, הן בעיני גשמי באכילה ושתיה וכדומה, והן בשעת ק"ש ותפילה ולימוד התורה, שיעשה הכול לשמו יתברך בלי שום פניה ומחשבה וזה. והו ועבדתם את הוי"ה אלהיך שכל עבדותכם יהיה למען שמו יתברך ב"ה.

ועל ידי זה וברך את לחמך ואת מימין היינו שזה איתא בזוה"ק (ח"ג ד. ו) 'ל: רבי שמעון אמר, כלא שפיר, אבל הוא דמלה, 'אכלו רעים' לעילא, 'שתו ושכרו דודים' (שה"ש ה א) לתתא. אמר ליה רבי אלעזר, מאן אינון לעילא ומאן אינון לתתא, אמר ליה יאות שאילתא, דא אתר עלאה, דאינון באחדותא בחדותא דלא מתפרשין לעלמין, אלן אקרון 'רעים', הדא הוא דכתיב 'ונהר יוצא מעדן' (בראשית ב י), ועדן וההוא נהר לא מתפרשין לעלמין, ואשתכחו לעלמין ברעותא באחדותא בחדותא, 'שתו ושכרו דודים' אלן אינון לתתא, דאקרון דודים לזמנין דיען, והא אוקימנא.

וביאר מרן האריז"ל (עץ חיים שער הכללים פ"ב) 'ל: וזהו כוונת אדר"ו, 'כחדא נפקין וכחדא שריין ולא מתפרשין לעלמין, והכוונה שהח"ב לא נאצלו כמו זו"ן, אשר נוקבא יוצאת מבין חדוי ודרעיון מאחוריו, אך או"א 'כחדא נפקין' הוא שבעת הלידה יצאו שניהן יחדיו, ולא קדם אחד לחבירו. וכחדא שריין' הוא כי זו"ן יצאו תחילה אב"א, אבל או"א כחדא שריין פב"פ. ומ"ש 'ולא מתפרשין לעלמין' כי זו"ן אין זווגם תדיר, כמ"ש בווהר פ' וקרא ע"פ 'אכלו רעים שתו ושכרו דודים', 'אכלו רעים' דא אינון או"א, 'שתו ושכרו דודים' דא אינון זו"ן עיי"ש. וביאר עוד בשער המציות (פרשת אמור בענין הי"ב לחמים של לחם הפנים) בענין כמה זווגים שיש למעלה הנקרא בשם אכילה כמ"ש 'אכלו רעים'. ונודע כי זווג או"א נעשה ע"י מולא קדישא

איתא בכעל הטורים, והסרתי ב' במסורה, הכא, ואידך 'הסירותי את כפי' (להלן לג כג). בשביל שהיה משה מקבל פני שכינה, וזה לוחסרתי מחלה, דכתיב ביה 'לא כהתה עינו ולא נס ליחה' (דברים לד ז).

והנה דרשו חו"ל במסכת בבא קמא (צב:) חו"ל: ועבדתם את הוי"ה אלהיכם זו ק"ש ותפלה, וברך את לחמך ואת מימין זה פת במלה וקיתון של מים, מכאן ואילך והסרתי מחלה מקרבך. ותניא מחלה זו מרה, ולמה נקרא שמה מחלה, ששמונים ושלשה חלאים יש בה מחל"ה בני' הכי הוי, וכולן פת במלה שחרית וקיתון של מים מבמלן עכ"ל הגמ'. ואיתא מדו"ז רבינו מהרצ"ה מזידיטשוב וזה"ה, שכתב בספה"ק בית ישראל בדרוש התפלן, ששמעו ממורו הקדוש מוה"ר יעקב יצחק מלובלין וזה"ה, על אמרם ז"ל לעולם וכו' זהיר בפת שחרית, ללמוד גמ' ותלמוד בשחרית, כי כן מספר פ"ת הוא תלמוד ודפח"ח עיי"ש.

והנה מחלה הוא היצר הרע, על דרך מה שדרשו חו"ל (ויק"ר מז ח) עה"פ 'כל חלי' (דברים ז טו) זה יצר הרע, שתחלתו מתוק וסופו מר. וגם אמרנו לעיל בשם חו"ל שמחלה זו מרה, ששמונים ושלשה חלאים יש בה כמנין מחל"ה. וזה איתא בתיקוני זוהר (דף קכט). בגין גיהנם דאיהי מרה ירוקא, אוקיד ביה דאיהי כעס, כעסן איהו. שהכעס הוא שורש היצר הרע, שורש לכל העבירות, וכמו שאמרו חו"ל (גדרים כב). כל הכועס כל מיני גיהנם שולטין בו. היינו כיון שעל ידי הכעס יכול לבוא לכל מיני חמאים, ועל ידי זה שולטין בו כל מיני גיהנם. וע"י מקרבך שהוא ממעיד, על דרך שאמרו חו"ל (תענית יא): כאלו קדוש שרוי בתוך מעויו שנאמר 'בקרבך קדוש' (הושע יא ט) עיי"ש. היינו ע"י שמעורר את הקדוש שבקרבך שהוא הנשמה שבקרבו, עי"ז מתגבר על היצירה ומתבטל ממנו כל המחלות.

לפי זה יש לפרש ועבדתם את הוי"ה אלהיך היינו שצריך האדם לתקן את שם הוי"ה שיהיה בשלימות היחוד, וזה ע"י שמיחד ומקשר כל

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִּׁים לַפְּנֵיהֶם (כא א).

והענין לפניהם ולא לפני גוים, כי מי שהולך בערכאות ומואם בדיני התורה, כשהיה נידון למעלה על ענינו, יהיה נרחה דינו להיכל חובה דלא מרחמין עליו. אבל מי שהולך לפני דיני התורה לקיים דין תורה, כשיבוא יום הכסא בראש השנה, יהיה נידון בהיכל זכות לפני סנהדרי ישראל צדיקים רחמנים...

וארבע פעם היכל זכות מספרו ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. כי מי שיש לו דין עם חבירו, והולך לפני הבית דין ומקיים דין תורה, אזי בראש השנה נידון בהיכל זכות, מתוך רב חסד מטה כלפי חסד. וההולך בערכאות, נידון בראש השנה בהיכל חובה של מים המרים דסוטה, שקילקלה מעיינה במים המרים כלענה אש גיהנם לאהפכא בחובה דבר נש, ונחש ינשכהו על שסירב בדיני התורה המתוקה.

'היכל הברכה' דף קל"ב. מרבנינו יצחק אייזיק מקאמרנא

אם כִּסֵּף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי אֶת הָעֶנְי עִמָּךְ וגו' (כב כד).

ורצה האל ב"ה, להיות ברואיו מלומדים ומורגלים במדת החסד והרחמים, ומתוך הכשר גופם במדות טובות, יהיו ראויים לקבלת הטובה, שחלות הטוב והברכה לעולם על המוב, לא בהפכו. ובהטיב השי"ת לטובים, וישלם חפצו שחפץ להיטב לעולם, ואם לא מצד שורש זה, הלא הוא ב"ה יספיק לעני די מחסרו וזלתינו, אלא שהיה מחסרו ב"ה שנעשה שלוחים לו לזכותנו.

'אוצר החיים' דף קע"ג. מרבנינו יצחק אייזיק מקאמרנא

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

שְׁבַעַת הוֹי"ה תְּהִיָּה בֵּין שְׁנֵיהֶם אִם לֹא שָׁלַח יְדוֹ
בְּמִלְאֲמַת רְעֵהוּ וְלָקַח בְּעֵלְיוֹ וְלֹא יִשְׁלַם (כב ז).

השולח יד בפקדון, ב"ש אומרים ילקח בחסר וביתר, וב"ה אומרים כשעת הוצאה, ר"ע אומר כשעת התביעה (כ"ז פ"ג מ"ב). 'השולח יד בפקדון' נשמתו 'לקח', מה שהוסף אור בקליפה, ומה שהחסיר אור מן הקדושה. ובית הלל פרושי קא מפרשי, האי 'ביתר' כשעת הוצאה, שהוציא הנצוצין מבית בעלים ויצאה שכונה בגלות, נתוסף אור בקליפה.

ורבי עקיבא מפרש האי 'בחסר', לשלם כשעת התביעה בסוד עוצם היחוד, וכן בעת שנתעורר בקרבו רוח מהרה לשוב נפשו מני שחת לאור באור החיים, ובעל תשובה עאל באילין יומין עלאין בשעתא חדא, וישלם החסרון לערך שעת התביעה שנישלח לו התעוררות עליון, ובכל כחו שעשה עבירה בהתלהטות הקליפה וכך יעשה בקדושה, ומן המורגש ישיג המושכל בעוצם אהבה וחובה, כך נתפרש משנה זאת בלימודי עליונים.

'עצי עדן' בבא מציעא פ"ב מ"ב. מרבנינו יצחק אייזיק מקאמרנא

עטרת רז

רזי תורה מרבתינו זי"ע

כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמוּר וְגַבְבַּת מִבֵּית הָאִישׁ אִם יִמְצֵא הַגָּבַב יִשְׁלַם שְׁנַיִם (כב ז)

קדישין השייכים לנפשו לתקן מאלו הניצוצין שנפלו עוד מעת שבירת הכלים, שנפלו ומתו, ונפלו מהם ניצוצין קדישין בין הקליפות. ויש בני אדם כשבאים לעולם הזה יש להם מנין קצוב כמה ניצוצין שיש להם לתקן, כדאיתא בפרע"ח (שער הצלם פ"א) ע"ש. וזהו כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמוּר שלא ירדו ח"ו עוד למטה, אלא דייקא להעלות, וזהו שמירה שלהם. וגונב מבית האיש ר"ל, כשהניצוצין אלו השייכים לאיש הזה מתעכבים שם אצל האיש השוטה והכסיל הזה, טוב לנו לילך לאיש אחר, שיש לו רחבות הדעת לתקן ניצוצין שלו, וגם ניצוצין של בני אדם אחרים, עבור זה הולכים הניצוצין האלו מהאיש השוטה והכסיל הזה כנגבה וחשאי, והולכים לבקש איש טוב וירא שמים, שיש בידו כח לברר גם אותם. וזהו גונב מבית האיש, ומה שאמר לשון מבית האיש כלומר שהדעת של אדם הוא בבחינת בית, וכמו שבבית נאספים בה בני אדם, והבית מסבב אותם, כן הדעת נאספים שם כל הניצוצין והמחשבות של אדם הזה, לזה גונב מבית האיש.

אם ימצא הגבב כלומר, הניצוצין האלו נקראים בשם גנבים, שהם גונבים עצמם מאיש השוטה שלהם, והולכים למצוא מנוחה לתקנם ולהעלות אותם לשרשם. לזה אמר אם ימצא גנב מקום מנוחה באיזה איש הצדיק, או חסיד, שיש כח להעלות אותם ג"כ, או ישלם שנים ר"ל, או איש הצדיק או החסיד הזה, ישלם לו הקב"ה שנים, ר"ל ככל שכר מהניצוצין שלו עצמו שהוא מעלה, וכן שכר מהניצוצין שבאו לו מאיש אחר. וזהו סוד דברי רז"ל (חגיגה טו). שאמרו זכה נוטל חלקו וחלק חבירו ע"ש.

'בן בית' ח"ב דף ס"ג. מרבנינו אליעזר צבי מקאמרנא

ונתבטלו, ונעשה ממוקצת חלקם בחינת קליפות, לזה צריכים הם שיתקנו ויתבררו ויצרפו ויתלבנו כל הקדושה שבהם, עד שישארו הסינים והפסולת למטה, וכשיושלם הברור והצירוף הזה לגמרי, עד שלא ישאר שום ניצוץ דקדושה למטה, וכל הניצוצין קדישין שנפלו בעת שבירת הכלים יעלה למקומן הראשון, אוי ישארו הקליפות בלי שום קדושה למטה, ובלי שום חיות דקדושה, ואז יתקיים הפסוק 'בלע המות לצנח', שיתבלו במילא, וזה יהיה אחר ביאת משיח בן דוד ב"כ. והנה עתה אי אפשר שיתבררו הניצוצין הללו מעצמן, אם לא על ידי מי שיברר אותם, והוא שעל ידי התפלה והמצות כולם של בני ישראל התחתונים, נעשה להם הברור הזה, כי עליונים צריכים למעשה התחתונים, בסוד 'תנו עוז לאלהים' ע"ש.

לזה אמר הכתוב כי יתן איש זה הקב"ה. אל רעהו אלו בני ישראל, שהם אחים ורעים להקב"ה כנודע. כסף או כלים לשמוּר אותם עד שידע מה לעשות בהם, היינו מי שנתן לו הקב"ה עושר וכבוד של כסף, או צריך לידע מה לעשות בכסף הזה צדקה וגמילות חסדים, מעשים טובים, ולהיות מתמכר אורייתא, וכיוצא בו, הכל דקדושה, או כשמתנהג האיש הזה בכסף כמנהג דקדושה, אז מעלה ניצוצין קדישין הנשרשים בתקון נפשו השייך לו לבדו, כנודע שהכל הוא בהשגחת א"ם ב"ה, שנתן לאיש הזה מול גדול כזה, שיהיה לו עשירות, הכל כדי לתקן שורש נפשו, שיש לו כמה ניצוצין לתקן וזהו לשמוּר שמירה של כסף, וכן ה"ה כלים, שיש בני אדם שאינם באים לעולם הזה, אלא להתפלל וללמוד בתורה הקדושה. וכן ה"ה לעשות מצות ומעשים טובים, הכל כדי להעלות הניצוצין

ר"ל, כי יתן איש זה הקב"ה כביכול. איש בסוד ה' איש מלחמה' (שמות טו ג) כנודע מרז"ל (סנהדרין צ"ז). אל רעהו היינו בני ישראל, הנקראים אחים ורעים להקב"ה 'למען אחי ורעי אדברה נא שלום כד' (תהלים קכ"ח). כסף השפעת מוֹזֵן גדולה, עד שיש לו עושר וכבוד.

וזהו כסף או כלים לשמוּר ר"ל, יש בני אדם שנתן להם הקב"ה עושר וכבוד כפי תיקון נפשם, כדי שיעשו מצות ומעשים טובים, ומדות טובות מהכסף שנתן להם. ולרוב נמצא תיקון זה לבעלי בתים שאינם יכולים לעסוק בתורה כל כך, לזה ניתן להם השפעות מוֹזֵן, כדי שיתקנו נפשם על ידי הנהגתם בכסף במדות טובות. וכן יש בני אדם שבאים לעולם הזה, לתקן ניצוצין קדישין על ידי עבודתם בתורה ובתפלה להקב"ה, ובוה מעלני ניצוצין קדישין שנפלו בעת שבירת הכלים. וזהו שאמר הכתוב כסף או כלים ולא אמר כסף וכלים, כי אינו נמצא כל כך שיהיה לאדם לתקן שניהם ביחד, אלא אחד בדור ושנים במשפחה, כגון רבינו הקדוש שהיה לו תורה וגדולה במקום אחד, וכן אצל משה רבינו אמרו רז"ל (נדרים לה). שהיה עשיר גדול, וכיוצא בהם, אבל רובו ככולו לא באו לעולם לתקן אלא או כסף, או כלים היינו ניצוצין קדישין של הכלים הנשברים.

כדאיתא בפרע"ח (שער התפלה פ"ו) ענין כללות כוונת צורך התפלה. דע, כי אין לך דבר בעולם שלא יהיה מאותן בחינות הז' מלכין קדמאין שמתו בארץ אדם, וכל העולמות כולם הם מאותן המלכים, ואם אלו המלכים לא היו מתים ומתבטלין, עד שנעשו קליפות, אוי הם עצמם היו מכוררים ומתוקנים להתברר עד שלא היו צריכים שום תיקון כלל מבני ישראל על ידי עבודתם. אמנם כיון שמתו

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

חודש אדר

יש מנהג שאין נופלים על פניהם מתחילת [חודש] אדר עד אחר פורים שכשר למגילה^א, אבל על כל פנים בתענית אסתר חייב ליפול על פניו כי זה עיקר התענית^ב. ואומרים

מסגרת השלחן

א. מה שכתב מתחלת חודש אדר, הוא כדאיאתא **בירושלמי** (מגילה פ"א ה"א) תני בשם רבי נתן כל החדש כשר לקריאת המגילה מה טעמא והחדש אשר נהפך להם מיגון לשמחה וגו', א"ר חלבו ובלבד עד חמשה עשר דא"ר אבהו בשם ר' לעזר לא יעבור ולא יעבור. וע"ע במדכי (אות תשע"ד). ו**בש"ע** (סימן תרפ"ח ס"ז) - המפרש בים והיוצא בשיירא ואינו מוצא מגילה להוליך עמו, יקראנה ב"ג או ב"ב או באחד עשר, בלא ברכה; ואם אי אפשר להמתין עד ימים הללו, יש אומרים שקורא אפילו מתחלת החדש. וכתב **הרמ"א** - והכי נהוג. וע"ע בהקדמה לספר 'צבי לצדיק' על תיקוני זוהר שהביא ששאל הישועות 'יעקב' למהרצ"ה מזידיטשוב שיאמר לו הטעם מדוע אינו אומר תחנון בכל החודש אדר, והשיב לו מהפוסק הנ"ל 'והחדש אשר נהפך להם מיגון לשמחה'.

אמנם רבינו כתב רק בזמן שכשר למגילה שהוא עד ט"ו באדר, והוא מטעם שהארת המגילה יש בימים האלו. ואפשר לומר טעמו בפנימיות ליועיד ח"ן בקצרה, דהרי התחנון הוא בקיעת יסוד דאמא כמבואר **בשעה"כ** (דרוש ויעבור ד"א), וקריאת המגילה הוא לגלות אור יסוד דאבא כמבואר שם (דרוש חג הפורים ד"א), וע"ד שרגא בטיהרא מאי אהניא, כמש"כ **בפליח** (שער מקרא קודש פ"ג) על המועדים ע"ש, וד"ק.

ב. כמש"כ רבינו **בשוה"ט** (סימן קלא סק"ב) - בתענית ציבור עת מתוק לנפילת אפים. וז"ל **במשנת יעקב** (סימן תרפ"ו) שהעיר על המנהג שאין אומרים תחנון בתענית אסתר, הלא כיון שאומרים בו סליחות ותחנונים באמצע התפילה ואם לא יאמרו תחנון הלא מחזי קצת כרתתי דסתרי ע"ש.

ג. בענין אמירת עקידה בימים שאין אומרים תחנון, כתב רבינו בשוה"ט (סימן א ס"ז) בימים שאין אומרים תחנון לא יאמר פרשת עקידה. וזר זהב (שם סק"א) כתב, בסידור רבי שבת זלה"ה (ח"א דף לז:) כתב שלא יאמר בשבת וראש חודש

עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבתינו זי"ע

רבינו הקדוש רבי יצחק אייזיק בן רבי צבי זצ"ל מסאפריין ב' דר"ה אדר תק"ס

ביום הראשון בבקר (למחרת מספור הנ"ל), פשעמדה הרבנית על זד הפשעארת ולשה בצק לאפות פת, נכנס אורח עני לביתם, וישב על זד השלחן. הרבנית הצטערה שאין בביתה במה לסעד את לבו, כי אזל הניי"ש מפליה, גם פת לחם וכוס חלב אין. עמדה והתנעלה לפניו ותספר לו את כל אשר עבר עליהם ביום השבת, ובקשה ממנו להמתין מעט, ותקום ותלך אל השכנות ותביא לחם ותמאה, ותערך לפניו שלחן ויאכל וישת ויסעד את לבו. וכשגמר את סעודתו ברח על מזונו ואמר אליהם: הנני הולך לדרךי ואני רוצה להניח ברכה אל תוך ביתכם, ובכך (אולי צ"ל ובכך) הגידו נא לי במה אברך אתכם, אם בעשר וכבוד לארך ימים, או בבנים תלמידי חכמים צדיקים ויראי השם.

רבנו והרבנית ענו: זאת הברכה אשר תברך אותנו, שנזכה לבנים ובני בנים לומדי תורה ויראי השם. אמר להם האורח: אף אני אומר פו, ובכך יהי רצון מלפני אבינו שבשמים שתזכו להוליד בנים תלמידי חכמים יראי השם, שיהיו למאורות בישראל. גמר את ברכתו, נשק את המזוזה, והלך לו. ובמברכתו זאת של האורח הפלאי הזה, אשר רבים מזקני החסידים אמרו שזה היה האליהו הנביא זכור לטוב, נולד בזמן קרוב רבנו הרב הקדוש מוה"ר **אלכסנדר סענדר מקאמרנא** וכוותו גן עליו, ושאר אחיו הקדושים הנוצעים בעולם בשם 'במסלה'.

עשר קדושות/ צבי לצדיק

באותו מעמד היה גם שופט הכפר, ורצה גם הוא להנות מעסק זה, ובכך חנה גם היא את דעתו, שבכדי שלא יחזר בו רבנו מדבריו על יום מחר, תלקח פרתו החולבת אל ביתו בערבון, ותהיה בביתו עד אשר ישלם את כל הפסוף שעליו לשלם. העצה מצאה חן בעיני העגלון, וכן נגמר ההסכם, הפכה נלקחה לבית השופט, הנלדות והעגלה הובאו פנימה לפרוודור ביתו של רבנו.

והעגלון והשופט ישבו לשות. כטוב לבם ביי"ש, קם השופט שיזע מה רב הטוב הצפון ליהודים בתנור ההסמנה של שבת, ובגידים חרואות נגש אל המלאכה והוציא מן התנור את כל הנמצא בו, והציג בבת אחת על השלחן לעיני רבנו, ובתאבון הביאו אל תוך פיהם את הפל כמעט בגשימה אחת. ועדן לא ידעה נפשם שבעה, הלכו ועשו בדיקה מדויקת בכל פנות הבית ותדרי, ומצאו מיני מרקחת שונות, קדרות ממלאות בחלב חמוץ, שהוכנו לעשות מהן חמאה וגיבנה למכרן בשוק, ואת הפל אכלו, וכה הריקו בתוך פעות אחרות את כל הבית, ולא נשאר בו מאומה מכל מאכל אשר יאכל ומכל משקה אשר ישתי.

אחר השבת עשו רבנו והרבנית חשבון איך לשלם על פדיון השבויים, ולו ונתנו בערבון מכל אשר נמצא בגדם, ושלמו ליד העגלון את כל דמי חובו של אדונו, ופטריוהו לדרך, והנלדות נכדו ונשארו בביתם. ורבנו החזיקים על שלחנו בכל הצטרקות כמו צאצאי, והנלדים החזיקו אותו לאב, ואת זוגתו הצדקת עליה השלום לאם, כי לא ידעו מי אבותיהם, והשיא אותם, ופזר עליהם ממון רב.

הרב הקדוש רבנו **יצחק אייזיק מקפר סאפריין** וצוק"ל עוד בטרם שנולו לו בניו הקדושים, באחד מימי השבתות של ימות החורף, קשבא רבנו עטוף בטליתו מבית התפלה, מצא לפני בית מזיגתו עגלה של אחד האצילים הפולניים, שבתוכה ישבו שתי נלדות עבריות, לבושות שמלות דקות של קוץ, והן רועדות מקר. שאל רבנו את העגלון, למי הנלדות האלו, וילאן הן מובלות. ענה לו העגלון: הנלדות הללו הן בנות יהודי, שהיה מוזג באחד הכפרים של אדונו האציל פלוני, וכיון שלא שלם שכר חכירה של בית מזיגתו לאדונו זה כמה שנים, לכן שלחו אדונו להשליכו מבית המזיגה ולקחת את בנותיו לעבד, ויהיו לשפחות בביתו, עד אשר ישלם לו אביהן את החוב, העולה לכמה מאות זהובים.

רבנו הזמין את העגלון לביתו, והשקחה כמה פוסות יין שרף, והאכילו חלות ומאכלי שבת, ואחר שספר רבנו להרבנית מכל אשר שמע מפי העגלון, באו לידי החלטה, שאין להשאיר את הנלדות בידי העגלון, כי אם לפדותן בכל כפר שהיה, עשו בינם לבין עצמם חשבון מכל הנמצא בגדם במזמן ובשנה קסוף, ביון שרף, בתבן ובמספוא, ולאחרונה בפרה החולבת שיש להם, שממנה אמנם חצי פרנסה, וכה חשבו ומצאו שגם משגת לשלם לידי העגלון את התמורה של הנלדות השביות והותר. מיז הציעו לבעל העגלה, שישאר בביתם עד יום מחר, שבו ישקלו אל ידו את כל דמי תביעתו של אדונו בכסף שקלים עובר לסוחר, והנלדות תשארהן בביתם. ראה העגלון את כל הממודות אשר על השלחן הערוך לכבוד שבת, ונחמד להם בלב, ונימחר ויעתר לבקשתם.

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

ואלה המושפטים אשר תשים לפניכם. (שמות כא א)

לא לדון אלא בפני ב"ד ישראל ◊ הגזר דין ניתן רק מצד השכינה ◊ צריך בעת הדין לכלול א"ע בכלל ישראל ◊ ענין ופירוש דין אמת לאמיתו ◊ מסירות נפש של ה'נודע ביהודה' לדון דין אמת ◊ מסירות נפש של ה'נודע ביהודה' לדון דין אמת ◊ חומר הכופר בב"ד ◊ דיין הנוטל שכר ◊ דיין שמקבל שוחד אף בלא ידיעתו נוטה דעתו מדין אמת

לא לדון אלא בפני ב"ד ישראל

כי מי שהולך בערכאות ומואס בדיני התורה, כשיהיה נידון למעלה על ענינו, יהיה נדחה דינו להיכל חובה דלא מרחמין עליו. אבל מי שהולך לפני דיני התורה לקיים דין תורה, כשיבוא יום הכסא בראש השנה, יהיה נידון בהיכל זכות לפני סנהדרי ישראל צדיקים רחמנים...

וארבע פעם 'היכל זכות' מספרו 'ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם' (שמות כא א). כי מי שיש לו דין עם חברו, והולך לפני הבית דין ומקיים דין תורה, אזי בראש השנה נידון בהיכל זכות 'מתוק (גוי) רב' 'חסד' 'מטה' 'כלפי' 'חסד'. וההולך בערכאות, נידון בראש השנה בהיכל חובה של מים המרים דסוטה, שקילקלה מעיינה במים המרים כלענה אש גיהנם לאהפכא בחובה דבר נש, ונחש ינשכהו על שסירב בדיני התורה המתוקה... וכל ההולך בערכאות מוסרין דינו להיכל חובש, ומת בלא זמנו בקיצור ימים בעניות ודלות.

'היכל הברכה' שמות קלט.

הגזר דין ניתן רק מצד השכינה

הנה ידעתך, כי לא ניתן גזר דין ביד הדיינים והמלאכים, אם לא מצד השכינה, 'אלהים נצב בעדת' (תהלים פב א), והוא גוזר ושופט ומלא כל הארץ כבודו (ישעיהו ג), ורוח 'אלי השכינה מנהגת כל העולמות.

'היכל הברכה' דברים דף ו.

צריך בעת הדין לכלול א"ע בכלל ישראל

יהיה הדיין דיין הגון עניו ושפל רוח, ורוח הבריות נוחה הימנו, ומשתתף עצמו עם כל ישראל בנפש אחת, אף הפחות שבפחותים חשוב בעיניו יותר ממנו, אז 'לא תכירו פנים' בעת 'משפט', באיזה אופן 'קקטן כגדול תשמעון' (דברים א יז) השהו ומשוה קטן וגדול, שיתאספו יחד באהבה קקטן כגדול.

ואמר 'קקטן', כי באמת מי שהוא קטן אפשר אינו אלא למראית עין, ובאמת הוא גדול בעיני המקום, וכן בגדול להיפך, ולכן אמר קקטן כגדול בדמיון תשמעון כטעם (ש"א טו ד) 'וישמע שאול'...

'אוצר החיים' דברים דף ז:

ענין ופירוש 'דין אמת לאמיתו'

וכן דיין שדן דין אמת לאמיתו וכו' (פאה ח ט): הענין, כי כמה פעמים יצא משפט מעוקל דינו, כמו שאירע לאחד שהפקיד הון רב אצל אחד, והלך לדרכו, וכשבא כבר מת הנפקד, ותבע מיושריו, וטענו לא פקדנו אבא על זה, ופסקו להם שבעה ונפטרו. וכל העולם היו יודעין, שזה איש נאמן וחסיד וירא שמים, וזה לא היה אמוד בכך.

ושאלו למרן הריב"ש טוב על זה (דגל מחנה אפרים ריש משפטים), היאך יצא משפט מעוקל מדיני התורה 'אלהים נצב בעדת אלי' (תהלים פב א). והשיב, שזה בהשגחת המשגיח, שבגילגול העבר היה זה חייב לזה ולא פרע ליה, וכעת החזיר לו לתקן נשמתו,

והיה בהשגחה לא החסיר ולא העדיף וזהו 'דין אמת לאמיתו' אף שנראה לך שהוא משפט מעוקל, תדין הדין לאמיתו ולא תחזור אחר הפרשות וכיוצא בזה בעניינים כאלה, והמשכיל יבין לאשורו.

'מעשה אורג' פאה ח, ט

מסירות נפש של ה'נודע ביהודה' לדון דין אמת

סיפר לי איש אמת, שהיה רגיל להיות על ימים נוראים אצל הגאון אמת, ששבחו לא זז מפי בכל עת, מופת הדור, **רבינו יחזקאל מפרגא**, בעירו פראג, והיה לפניו איזה דין ומשפט, בין שני גדולי העיר, והלך אחד לשר העיר, שישלח אחר הרב שיזכה אותו בדין, ושלח ואמר לו זָפּה את זה בדין, והשיב אני אפסוק כדת תורת אמת, ולקח השר קנה שריפה, ואמר אני יורה בך את זה, אם לא תשמע לי, וגילה את לבו, ואמר זָפּה בי, ואני לא אזוז מן אשר ציוני השם אלקי, ועל ידי נס ניצול שלא הרגו.

'נתיב מצותיך' אמונה ו, יא

גמר דין של ב"ד

ובזה אמרנו טעם על מאמרים ז"ל (סנהדרין לד.) המלמד זכות אינו מלמד חוב, ובשעת גמר דין המלמד זכות מלמד חוב, כי הגמר דין מ'אין עליו' דתמן לית שמאלא והחוב הוא עצמו זכות גדול, והוא ענין נפלא למשכילים.

'היכל הברכה' דברים דף ו.

דיין הנוטל שכר

הנוטל שכרו לדין דיניו בטלים וכו' (בכורות ד ו). [כתב הרע"ב] וברבני אשכנז ראיתי שערוריה בדבר זה, שלא יבוש הרב הנסמך ראש ישיבה, ליטול עשרה זהובים, כדי להיות חצי שעה על כתיבה ונתינת גט אחד, והעדים החותמים על הגט

שני זהובים או זהוב לכל הפחות לכל אחד. ואין זה הרב בעיני אלא גזלן ואנס, לפי שהוא יודע שאין נותנים בעירו גט שלא ברשותו, והנותן הגט בעל כרחו צריך שיתן לו כל חפציו, וחושש אני לגט זה שהוא פסול, דהא תנן וכו' דינין בטלן וכו'. עכ"ל. הרב פער פה קדוש שלו, על רבני אשכנז, טוב היה לו שאחיו הגביר תמך אותו ועזר אותו, אבל הרבה מליצי זכות יש, הן ע"פ הלכה ברורה והן ע"פ סברה, אף שמימי לא נטלתי חליה, אבל אין להתרעם על מי שנוטל ובלבד בהכשר, אוי לנו שירדה כבוד התורה והדרה עד ארץ ירידה מופלאה, למה לי חיים.

'עצי עדן' בכורות ד, ו

חומר הכופר בב"ד

מי שכופר לפני בית דין בשפע וממון חברו, אז נותן תוקף גדול לס"מ, שיכפור בשפע שתחת ידו ע"י נצוצין קדישין, ואין ביכולת לבררם ממנו.

'אוצר החיים' ויקרא דף קנז.

דיין שמקבל שוחד אף בלא ידיעתו

נוטה דעתו מדין אמת

כי השוחד יעור עיני פקחים ויסלף דברי צדיקים' (שמות כג ח). הדרש, אפילו צדיק גמור ונוטל שוחד, נסמית עינו (עיי רש"י ממכילתא), והוא דבר מפליא איך יקח צדיק גמור שוחד.

והענין, שהיה מעשה אצל אדמו"ר מו"ה אברהם יהושע העשיל מאפטא בימי חורפו שהיה רב בקאלביסקי, וחמש עיריות היו שייכים לו, וישב בדין משפט גדול עם איזה דיינים, והדיינים קיבלו שוחד והיו מטין לזכות אותו שנתן להם, והוא לא הסכים לדעתם, ואמר שאין כך הלכה, והדיינים אמרו לאותו האיש שיראה לשחד את הרב, והוא ידע שהוא מן הנמנע שהוא צדיק גמור, ונתנו לו עצה שיניח בבגד של ראש חודש סך רב של זהובים אדומים וכך עשה, ואיש לא ידע מזה ומכל שכן הרב.

וכשבא וישב בדין עם הדיינים, ראה שהסכימה דעתו לדעת הדיינים ושתק, ואמר 'דינו לבקר משפט' (ירמיה כא יב) ודחה אותם, והלך לחדרו ובכה בכיות לפני אדון כל, על מה נטה דעתו לדיינים, שהרי באמת אין זה דין אמת, והיה זה כמה ימים שדחה המשפט מלגלות דעתו.

עד שהגיע יום ראש חודש, ולקח בגדיו והרגיש שהוא כבד הרבה, ונתן ידו לכיס הבגד ולקח משם כמה זהובים זהב, ושאלו לאשתו מי היה כאן איש כזה שיניח מעות כזה בבגדי, וחקרו הדבר עד שנגמרה דעתם שלא היה שם איש כזה אלא אלוהי בעל דין, ושלח אחריו וגזר עליו בחרם ואיים עליו עד שהודה לו והחזיר לו, ואמר לו לך רשע, איני יושב עוד בדין זה.

ואמר הצדיק, זהו שכתוב 'ויסלף דברי צדיקים', אפילו צדיק גמור ובלוי ידיעה כלל קיבל שוחד, נסתלק דבריו: **'היכל הברכה' שמות דף רג:**